GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Joi'a si Duminec'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28. franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru flacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 66. Dumineca, 1 Septembre|20 Augustu 1878.

Conventiunea cu Turci'a.

Brasiovu, 31 Augustu, 1878.

Reusiva comitele Andrásy a inchiaiá o conventiune cu Turci'a in privinti'a ocuparei Bosniei séu nu? Eata marea intrebare a dilei, dela care depinde multu — ba pentru unii totu. Dilele aceste se lati dela Berlinu scirea, ca comitele Andrásy si-ar' fi datu dimissiunea, care inse deocamdata nu ar' fi fostu primita de catra monarchu. Acést'a scire a fostu desmintita de catra organulu asianumitei partide militare. Andrásy remane dér' inca in postulu seu, de care nu se póte deslipí asia usioru, remane ca-ci inca este trebuintia de elu, inca nu a resolvitu pe deplinu problem'a pentru care a fostu chiamatu. Si apoi, déca s'ar' duce Andrásy ar' trage si pe Tisza dupa sine si unde se mai potu gasi doui ómeni de statu maghiari, cari in momentele aceste critice se-i póta inlocui? Asiadér' inca nu le e datu opositiunaliloru unguri renitenti a se bucurá de caderea lui Andrásy, care fora a intrebá mai nainte „pe camera a lasatu se i se dé din partea Europei unu mandatu, care impune Ungariei jertfe infinite de sange si bani, si póte duce natiunea chiaru in peire.“

Remanerea lui Andrásy cu tóte asigurarile diuarieloru oficióse inse nu e nicidecumu sigura. Ea depinde dela modulu cumu se va resolvá cestiunea conventiunei cu Turci'a. Parerile asupra acestei conventiuni sunt diferite si se combatu cu vehementia la curtea de Vien'a. Partid'a maghiara, turcofila cu Andrásy in frunte nu voiesce a-o rupe de totu cu inalt'a Pórta, nu voiesce o anecsiune pe façia a Bosniei si Herzegovinei, dandu acestoru provincii unu caracteru slavu, ci tinde a se intielege cu Pórt'a sustienendu ca mandatulu ce l'a datu Europ'a monarchiei nu prevede incetarea suveranitatii Sultanului asupra Bosniei si Herzegovinei ci da numai monarchiei austro-ungare dreptulu formalu de a ocupá si administrá acele provincii pe timpu nedeterminatu. Déca — dice Andrásy — Austro-Ungari'a ar' trece peste limitele puse de tratatulu de Berlinu, déca ar' inaugurá astfeliu o teoria de sange si de feru in Orientu, cu ce dreptu ar' poté pretinde apoi cá celelalte state se observe conscientiosu stipulatiunile acelui tractatu, cumu ar' poté se pretinda apoi, cá Russi'a se evacueze Bulgari'a, cumu ar' poté se tiena in freu Serbi'a si Muntenegrulu? Indata ce dér' monarchi'a ar' calcá determinatiunile tractatului dela Berlinu, nerespectandu suveranitatea Sultanului, ar' fi avisata séu a incepe o actiune paralela cu Russi'a in contra Turciei, séu a cere dela Russi'a respectarea tractatului, pe care 'lu calca insasi in pecióre, in casulu acest'a ar' intrá apoi in conflictu si cu Russi'a si cu Turci'a.

Astfeliu argumentéza cei ce voiescu, cá se se inchiaie conventiune cu Turci'a si se se recunósca suveranitatea Sultanului asupra provinciiloru ocupate. Partid'a militara séu mai bine disu austroslava inse nu voiesce se scie de recunóscerea suveranitatii Sultanului, nu vrea se sufere cá semilun'a se falfaie vreodata lenga steandartulu imperatescu pe citadel'a dela Seraievo, voiesce anecsiunea pe façia a Bosniei si Herzegovinei si prefera o actiune paralela cu Russi'a unei umiliri a stindartului austriacu, pentru a caruia invingere a cursu deja atata sange in vaile Bosnei.

Lupt'a pentru conventiune inca nu s'a finitu. Comitele Andrásy, care a documentatu mai de multeori marea s'a flecsibilitate, se fi aflatu ear' unu mediulocu, care se-i scape portofoliulu. Pórt'a cere doue lucruri: Recunóscerea suveranitatii sale si determinarea duratei ocupatiunei. Andrásy se fi propusu Sultanului a-i recunósce dreptulu de suveranitate, dér' pentru aceea se fi cerutu, cá in conventiune se nu se ficseze durat'a ocupatiunei. Óre se fia cu putintia, cá o asemenea modalitate se reusiésca si se vedemu inca falfaindu semilun'a lenga stindartulu imperatescu? — Dela respunsulu ce ni 'lu voru dá dilele venitórie va depinde sórtea conventiunei cu Turci'a si nu mai puçinu si sórtea ministrului nostru de esterne.

Renitenti'a comitateloru ungare.

Amu vorbitu in numerulu trecutu de opositiunea ce o facu unele comitate maghiare ordineloru ministrului de honvedi. Casulu este destulu de interessantu. Ministrulu cere dela autoritatile comitatense cá se recuire carutie pentru transportulu provisiuniloru si a munitiuniloru la trupele din Bosni'a si aceste refusa esecutarea ordineloru ministeriali, basendu-se pe aceea, ca ele sunt nelegale din causa, ca nu se potu radima pe-o impoternicire data din partea camerei ungare. Maghiarii cu tóte ca intotdeauna au strigatu in contra ocupatiunei acuma nu numai, ca stau inaintea unui faptu complinitu, dér' se vedu preste acést'a incurcati intr'unu resbelu, pe care ei nicidata nu l'au doritu. Resistenti'a comitateloru Pestei si Somogy este dér' o urmare fórte naturala a situatiunei critice, in care a fostu impinsu poporulu maghiaru cu totu feliulu de promissiuni seducetórie chiaru de catra diplomatii maghiari dela carma.

„Pe teritoriulu comitatului Pest'a-Pilis-Soltu si Cumani'a-mica, — scrie vice-comitele Földváry catra ministru — s'au mobilisatu 2 regimente de infanteria, mii si mii de braçie au fostu luate dela lucru si sute de familii au remasu fara ajutoriu, nemai putendu-se sustiené in absenti'a capului familiaru. Nici unu comitatu nu sufere in urm'a campaniei cá acest'a si totusi ni se mai cere se luamu dela lucru 500 ómeni si 1000 cai si sei tramitemu in provincii departate necunoscute, pe timpu neotaritu. Eu nu me simtiu dér' nicidecumu competentu a esecutá straneulu ordinu cá se recuiru 500 carutie cu cate doui cai, ci voiu asterne afacerea acést'a adunarei comitatului ce se va aduná in 27 l. c. Considerandu deprimarea si amaraciunea, de care e cuprinsa poporatiunea comitatului, credu, ca esecutarea ordinului Escelentiei V. va intempiná pedeci si p ó t e n u s e v a p o t é e s e c u t á f o r a i n t r e b u i n t i a r e d e p o t e r e (brachium).“ — Ministrulu de honvedi Szende a pretinsu dupa acést'a din nou neamenat'a esecutare a ordinului. Subprefectulu Földváry i-a respunsu inse a dou'a óra totu in sensulu de susu. In urm'a ast'a a fostu mare consiliu ministerialu in Budapest'a, presidatu, in absenti'a lui Tisza, care s'a dusu pe catu-va timpu se faca bai de mare la Ostende, de ministrulu de honvedi Szende — si s'a decisu suspendarea subprefectului Földváry din postulu seu. Acest'a a si fostu suspendatu in urm'a unui rescriptu ministerialu din 26 l. c., subscrisu de ministrulu Szende, prin care rescriptu se impoternicesce totodata comitele supremu, cá in interessulu esecutarii ordinului privitoriu la recuirarea carutieloru de transportu se póta dispune peste totu amploiatii si peste tóte organele comitatului, de cari va avé lipsa.

Dupa cetirea acestui rescriptu in siedinti'a congregatiunei comitatense a declaratu representantulu I. G u l l n e r: „In Ungari'a nu mai domnesce legea, ci arbitriulu. Guvernulu n'are dreptu a recuirá carutie. Déca astadi ne cere carutie, mane va avé curagiulu se ne impuna contributiuni. Procederea vice-comitelui a fostu corecta, constitutiunala. Cumu va se silesci pe cineva, care nu voiesce se se duca cu caruti'a, cá se faca acést'a? Voru se 'lu lege de cód'a calului séu se 'lu arunce chiaru in temniti'a? Nu e lege, care se incuviintieze acést'a. Dér' ne aflamu inaintea unui faptu complinitu. Guvernulu a suspendatu pe vice-comite si a datu impoterniciri estraordinarie comitelui supremu. Ce se facemu? Comitele va ordoná ce va aflá de bine; comitatulu inse, care n'are jus resistendi, nu póte face alt'a decatu se protesteze si gravaminele sale se le supuna parlamentului“. Gullner propuse prin urmare cá congregatiunea se protesteze in protocolu in contra ordinelui ministerialu si a consecintieloru casului presentu nemai pomenitu in istori'a politica a tierii si protocolulu astfeliu stilisatu se se substérna camerei ce se va intruni in 17 Octobre a. c. Propunerea lui Gullner s'a primitu cu aclamatiune. Asemenea s'a primitu propunerea lui Bela Fay, cá municipiulu Pestei s e c é r a intr'o representatiune dela diet'a Ungariei s i s t a r e a o c u p a t i u n e i si r e c h i a m a r e a t r u p e l o r u u n g a r e. In fine vice-comitele Földváry intre strigari sgomotóse de „Eljen“ si-a luatu adio dela congregatiune facêndu propunerea se se voteze in favorulu ranitiloru si a familieloru militariloru cu totulu 1200 fl. Dupa aceea Földváry a predatu sigiliulu comitatului, cumu cere legea, notariului superioru Ilkey si a parasitu sal'a intre aclamarile adunarei, fiindu petrecutu de membrii representantiei pana pe strada.

Asia s'a petrecutu memorabil'a siedinti'a a representantiei primului comitatu alu Ungariei. Ea nu va remané fara urmari. — Totu in cestiunea recuirarii carutieloru de transportu a adresatu si representanti'a comitatului Somogy unu protestu catra ministrulu Tisza, in care se numesce ordinulu ministrului: o satira asupra libertatii constitutiunale, si in care comitetulu comitatensu declara cu tóta stim'a, ca desi nu póte dá nici o vina vice-comitelui, care, fiindu amenintiatu reu, in fine totu a processu la esecutarea ordinului, ministerialu, totusiu declara ca pentru viitoriu v a r e f u s á esecutarea unoru ordine, cá aceste, avisandu si pe vice-comite se faca totu asia. Ministrulu Tisza a desfiintiatu acestu conclusu, „cá nelegalu“ dicêndu, ca va procede cu „rigóre neesorabila“ contra acelora, cari se voru mai opune mesuriloru ministeriali. Vederemo!

Motivarea

data de minoritatea comissiunei esmise de conferinti'a alegatoriloru romani tienuta in Sibiiu in 8/20 Iuliu 1878, pentru procederea activa a alegatoriloru romani façia cu alegerile dietali.

Inainte de a intrá in apretiarea tienutei nóstre façia cu alegerile dietali ce ne stau inainte, este consultu a ne chiarificá despre conceptulu, ce are minoritatea comissiunei esmise de onorat'a conferintia despre activitatea ce recomenda.

Noi sub intrarea in activitate a romaniloru nu intielegemu, ca acestei'a se se puna la dispositiunea unei'a s'au altei'a partide dietale, cá nesce devinsi, ci intielegemu lupt'a activa, pentru castigarea aceloraşiu drepturi in favorulu natiunei, pe cari passivistii voru se le castige prin resistinti'a passiva.

Scopulu este acelasi, midiulócele diferu.

Noi recomendamu procederea activa din urmatóriele

Motive:

1. De óre-ce politic'a passiva nu primesce terenulu datu de legile statului dreptu campu de lupta pentru castigarea drepturiloru dorite, deóre-ce prin urmare politic'a passiva a priori se pune cu intregu statulu in opositiune, de aci urméza, ca ori-care partida din tiéra ar' luá frênele guvernului in mana sub impregiurarile si legile esistente, ne va fi contraria ba chiaru inimica, fiindu-ca principiulu politicei passive denéga ori-carui guvernu dreptulu de esistintia. In consecintia cu acestea, cata vreme vomu fi passivi, ori-care guvernu se simte indreptatitu a ne lovi, a ne slabí, cu unu cuventu a ne tractá cá pe contrarii, ba chiaru cá pe inimicii sei si ai statului, ce conduce, si'si va aflá atatu la locurile pré inalte catu si façia cu lumea din afara, chiaru in tienut'a nóstra passiva, scus'a pentru procederea s'a ostila façia de noi.

Nimenea nu póte asteptá dela contrariulu seu de lupta favoruri, ci numai lovituri.

O privire asupr'a celoru diece ani ai politicei de passivitate va constatá adeverulu acestoru asertiuni.

Amu fostu loviti in tóte interessele nóstre nationali, pana chiaru si in inaintarea nóstra culturala, s'au creatu chiaru legi, indreptate specialu in contr'a nóstra a romaniloru din Transilvani'a; dér' ar fi o naivitate politica de a pretinde dela unu guvernu, cu care noi ne aflamu in cea mai apriga lupta si carui'a i denegamu chiaru dreptulu de esistintia, cá acest'a se ne crutie, ba chiaru se ne ajute.

Actiunea provóca reactiune, lovitur'a contr'a-lovitura astfeliu passivitatea nu va poté fi nici-odata terenulu, pe care s'ar' poté ajunge la o intielegere intre romani si unguri, atatu de necesara si reclamata de interessele ambeloru natiuni si prin urmare a intregei patrie.

2. Politic'a passiva nu este practicabila.

Resonulu politicei passive este de a face impossibila conducerea si administrarea statului prin aceea, ca o parte a cetatieniloru se abtienu dela eserciarea drepturiloru sale politice.

Déca acea parte a cetatieniloru va fi atatu de poternica, incatu intr'adeveru carulu statului prin neparticiparea s'a se se oprésca in locu, atunci politic'a passivitatii 'si are indreptatirea s'a.

Noi inse suntemu de parere, ca barbatii acei'a, cari au decretatu inainte cu diece ani politic'a passivitatii séu n'au avutu in vedere fortiele, de cari dispunu romanii din Transilvani'a, séu ca n'au tienutu contu de poterea trebuinciósa pentru a esercitá cu succesu politic'a passivitatii.

Se nu ne insielamu pe noi insine, inse noi nu avemu aristocratia poternica, nici burgesia bogata si luminata, factorii neaperati de lipsa pentru a esecutá cu succesu politic'a passiva, si déca esista natiuni, cari si fora acesti factori si au eluptatu libertate si drepturi, apoi acele natiuni n'au ajunsu la acele succese prin **passivitate**, ci prin cea mai mare **activitate** si **energia.**

Cumu-ca lupt'a politica passiva nu corespunde fortieloru nóstre, constata esperienti'a celoru 10 ani de passivitate.

Prelanga tóta resistinti'a nóstra passiva afacerile publice si-au mersu cursulu loru, carulu statului n'a fostu opritu nici unu momentu.

Ba esperinti'a acestoru 10 ani chiaru ne arata, ca fora cei doui factori politic'a passiva pentru noi este neesecutabila.

Passivitatea decretata in conferenti'a dela Mercurea si mai tardiu in cea dela Alb'a-Iuli'a fora voi'a nóstra incetu incetu s'au prefacutu in cea mai completa activitate, astfeliu, ca astadi in fapta nu mai póte fi intrebarea, déca mai sustienemu politic'a passivitatii séu nu, ci numai, déca activitatea, care esista deja, se fia si de aci inainte esploatata de straini spre cea mai mare dauna a natiunei romane séu nu?

Este fapta necontestabila, ca toti alegatorii romani din Transilvani'a, cu fórte puçine esceptiuni, chiaru in cercuri curatu romanesci Nasseudu, Fagarasiu etc. au luatu si i'au parte la alegerile dietali cu acea deosebire numai, ca nu alegu deputati romani ci unguri, sasi séu evrei, cari cá deputati alesi de alegatori romani, vinu in diet'a tierii spre a aduce si a aperá cele mai stricacióse legi pentru romani.

Nu credemu, ca o astfeliu de politica passiva se promoveze interessele romanesci.

3. Fiindu-ca politic'a passivitatii s'a esecutatu numai de inteliginti'a romanésca, éra mass'a poporului a participatu si participa la alegeri, de aci urméza, cá consecintia naturala a politicei de passivitate, ca legaturile cele strinse, ce esistasera mai inainte intre poporulu romanu si intelligintia s'au lacsatu, ba alocurea aprópe s'au delaturatu cu totulu; disciplin'a politica, esemplara de mai inainte, prin passivitate s'a nimicitu.

Alegatorii romani lipsiti de conducatorii loru naturali, s'au dedatu a fi condusi la urna de straini si de multe ori, ceea ce este fórte tristu, chiaru a votá pentru interesse meschine.

Viitoriulu va constatá, ca voru trece generatiuni si va costá multa lupta, spre a restaurá vechile legaturi intre poporulu romanu si intelliginti'a s'a.

Reulu acest'a va deveni cu atatu mai mare, cu catu vomu lasá poporulu mai multu timpu pe manile strainiloru, adeca cu catu vomu face mai multu timpu politica passiva.

Façia cu aceste scaderi si urmari rele ale politicei passivitatii se recomenda politic'a activitatii indigitata la inceputu prin urmatóriele motive.

1. Déca pentru acésta politica n'ar' esistá altu motive, totusi esperinti'a de 10 ani a politicei de passivitate, cará a adusu asupr'a romaniloru numai daune si calamitati, trebuie se indemne pe fiecare omu cugetatoriu a meditu asupr'a intrebarei, óre nu ar' fi consultu, de a cercá alta cale, spre a ajunge la scopu, adeca spre a eluptá pretensiunile indreptatite ale romaniloru.

Pentru fiecare omu cu judecata se presenta necessitatea de a schimbá in politica o cale, care in restimpu de 10 ani a avutu numai consecintie rele.

Deci abstragendu dela alte cause acestea considerante de sine insusi motivéza trecerea romaniloru din Transilvani'a dela politic'a passivitatii la politic'a activitatii. Sunt inse si alte motive.

2. Parasindu politic'a passivitatii, nu vomu mai poté fi priviti cu dreptu cuventu, cá inimici ai statului si prin consecintia avemu dreptu a asteptá cá nici se nu mai fimu tractati cá atari si cá ostilitatea indreptata pana acumu in contr'a nóstra se incete.

Déca inse cu tóte acestea si preste asteptare si atunci vomu fi persecutati din partea unguriloru, atunci celu puçinu nu voru mai avé scusa pentru atacurile indreptate in contr'a nóstra; ér' noi vomu avé ocasiune a ne plange in parlamentulu tierii asupr'a asupririloru comise pe nedreptu in contr'a nóstra, si déca representanti'a tierii ar' remané surda la plangerile nóstre, le va audí Europ'a, care, dupa esperientiele timpului recentu, suntemu indreptatiti a crede, ca nu va permite, cá unu poporu atatu de capabilu de cultura si atatu de plinu de vieatia, ca celu romanescu, se fia maltratatu si mortificatu din partea altui poporu fara nici o causa.

Afara de acést'a, de órece politic'a activa accepteza terenulu datu pentru lupt'a constitutionala, acest'a politica este unic'a, care ne ar' poté duce la complanare cu ungurii, cu cari suntemu legati prin interesse de esistintia.

Se nu ni se reflecteze, ca intielegerea intre romani si unguri ar' fi impossibila, fiindu-ca noi acésta nu o credemu nu o potemu crede; déca acést'a intielegere intre romani si unguri ar' fi intr'adeveru impossibila, atunci perirea acestoru doue popóre ar' fi decretata si sanctionata.

Adeveratu, ca sunt inca multe motive de antipatii, cari create si nutrite prin intemplarile trecutului au despartitu si despartu aceste doua popóra, dér' totu atatu de adeveratu este, ca odata convinsi despre interessele vitali, dela cari depinde esistinti'a acestoru doue natiuni, suntemu datori cu ori si ce pretiu se delaturamu acele antipatii pentru a ajunge incetu incetu la o complanare atatu de salutare atatu pentru unii catu si pentru altii.

Lupt'a va fi grea, pe langa o vointia tare inse nu va fi fara succesu.

3. Potitic'a activa este cu multu mai practicabila de catu cea passiva.

Este lucru cunoscutu si esperinti'a, ba intrég'a natura ne constata, ca aceleasi fortie intrebuintiate in modu activu au mai mare succesu, decatu déca acelea voru remané passive.

De aci resulta, ca cu catu cineva dispune de fortie mai puçine, cu atatu esista pentru acest'a mai mare necesitate, cá elu se 'si folosésca acele fortie in modu catu se póte de activu, déca voiesce se elupte vre unu succesu.

Anume noi romanii din Transilvani'a, cari prin nefarulu timpului amu fostu constrinsi, se remanemu inapoi in tóte directiunile, suntemu avisati, mintea sanetósa ne dictéza, cá tóte fortiele nóstre se le intrebuintiamu in tóte directiunile catu mai activu, pentru cá neintreruptu, fia in directiune culturala, economica séu politica, se ocupamu terenulu, pe care pana acumu nu l'amu ocupatu, opriti de impregiurarile trecutului vitregu.

A c t i v i t a t e a d a v i e a t i a, p a s s i v i t a t e a e s t e m ó r t e.

4. In fine déca prin politic'a activa n'amu castigá altu folosu, unu lucru potemu castigá si acest'a este de mare pretiu, adeca prin politic'a activa vomu salvá poporulu nostru, cá se numai fie prad'a si jertf'a coruptiunei straine.

Déca unu deputatu unguru séu evreiu a cadiutu in alte cercuri de alegere atunci scaparea lui sunt cercurile romanesci de alegere din Transilvani'a.

Acést'a situatiune degradatóre pentru natiunea romana, trebuie se incete.

Spre acestu scopu este necessitate, cá inteliginti'a romana, conducatorii cei naturali ai poporului romanu se se puna érasi in fruntea trebei la alegeri si astfeliu se restituie strins'a legatura ce a esistatu mai inainte intre poporulu romanu si inteliginti'a s'a.

Amu disu si o repetamu, ca va costá multa lupta pentru acést'a, pretiulu luptei este inse mare, este restituirea esemplarei discipline politice, de care s'a bucuratu natiunea romana inainte de passivitate, si succesulu pe langa energi'a cuvenita va fi neevitabilu. —

Nu potemu incheia acést'a motivare, fara a reflectá la singurulu motivu, de natura mai seriósa, de care se folosescu passivistii pentru aperarea passivitatiei, si acestu motivu taie in dreptulu de statu. —

Ni se dice, ca déca amu luá parte la alegerile dietali amu recunósce tacandu, ca uniunea Transilvaniei cu Ungari'a ar' posedé si consimtiementulu nostru; noi nu am póte face inse acést'a, fiindu-ca autonomi'a Transilvaniei este cestiune nationala romanesca, este identica cu esistinti'a natiunei romane.

Déca esistinti'a natiunei romane ar' depinde dela autonomi'a Transilvaniei, ar' fi fórte tristu pentru noi romanii; noi inse nu credemu acést'a.

Natiunea romana este cu multu mai mare si mai latita, decatu contienu confiniele Transilvaniei, noi Romanii transilvaneni nu facemu nici jumetate din numerulu tuturoru romaniloru din Austro-Ungari'a.

Prin urmare a salvá esistinti'a natiunei romane prin autonomi'a Transilvaniei nu insemnéza alt'a, decatu a ne salvá numai pe noi cei din Transilvani'a si a jertfi pe ceialalti romani, cari din intemplare nu au norocirea de a locu, in Transilvani'a.

Acést'a procedere ni se pare puçinu nationala, ca-ci are puçina considerare catra fratii nostri din alte parti.

Noi suntemu de parere, ca cestiunea autonomiei transilvane nu este cestiune nationala romanésca, ci este cestiunei care privesce interessele tuturoru nationalitatiloru conlocuitórie. —

Déca noi romanii amu avé speranti'a, se potemu face maioritatea dietei Transilvaniei, am dice si noi, ca autonomi'a Transilvaniei se póte cualificá in catuva de cestiune nationala romanésca. Din nenorocire acést'a nu o potemu dice. Scimu, ca in diet'a transilvana de la anulu 1863, candu nu potemu dice, ca amu fi fostu desfavorisati, aflandu-ne numai façia de sasi si lipsindu deputatii maghiari cu totulu, romanii abia au dispusu de o maioritate de 5—6 voturi, éra déca luá si maghiarii parte, romanii ar' fi fostu in mare minoritate.

Va se dica, cata vreme va esistá censu, natiunile neromane din Transilvani'a voru dispune de maioritate in diet'a tierei, éra acést'a maioritate va dispune chiaru in contra vointiei nóstre de sórtea tierei. Prin urmare sustienerea autonomiei Transilvane nu depinde dela noi romanii, éra déca nu depinde dela noi sustienerea acestei autonomii, este de prisosu a ne luptá noi singuri fara consensulu celorulalte nationalitati conlocuitórie pentru recastigarea ei, fiindu-ca maioritatea dietei, fiindu neromana, o voru respinge de cateori o vomu castiga-o, indata ce ea nu consimte cu noi.

In privinti'a acést'a suntemu de parere, ca nu s'a potutu aperá autonomi'a Transilvaniei mai reu decatu cualificandu-se din partea nóstra de cestiune nationala romanésca, fiindu-ca prin acést'a n'amu ajunsu alt'a, decatu amu provocatu neincredere si suspitiunarea din partea celorlalte natiuni conlocuitóre, in privinti'a tendintiei nóstre privitóre la autonomi'a reclamata, cari chiaru din acést'a causa nu consimtu cu noi in acést'a cestiune.

Si noi tienemu, ca autonomi'a Transilvaniei este folositóre si de doritu inse nu numai pentru romani ci pentru tóte natiunile conlocuitóre.

Individualitatea istorica a Transilvaniei, referintiele ei sociali economice si culturali, formate prin vieati'a autonoma de seculi si diverginti de ale Ungariei proprii, reclama, tractare si administrare speciala si deosebita de cea ungurésca. Deja au inceputu a se audi voci neromane, ca Transilvani'a sufere prin centralisare ungurésca, deja simtu toti locuitorii Transilvaniei necessitatea unei administrari speciale pentru acést'a tiéra, se incetamu de a desceptá neincrederea conlocuitoriloru nostri catra autonomi'a transilvana, prin aceea, ca o cualificamu de cestiune nationala romanésca, si suntemu siguri, ca nu preste multu timpu toti locuitorii Transilvaniei fara deosebire de nationalitate, voru reclamá cu staruintia acea autonomia, cá o necessitate reclamata imperativu de interessele tierei si de individualitatea ei istorica. —

Atunci nu credemu, cá se nu se satisfaca acést'a dorintia justa a unei tieri atatu de insemnate pentru statulu intregu, fiindu-ca nu credemu, ca Ungari'a se puna mai multu pondu pe patriotismulu croatiloru, decatu pe patriotismulu romaniloru si alu colorlalte natiuni locuitórie in Transilvani'a.

N. Strevoiu,
reportatorulu minoritatiei.

Brasiovu, 27 Augustu 1878.

Stimate dle redactoru! Corespondinti'a ce ati publicat'o in Nr. 60 alu stimatului diuariu ce redigeti despre consultarea romaniloru din Brasiovu asupra alegeriloru dietali din acestu anu, a descrisu cu totulu falsu decurgerea discutiunii in acestu obiectu. Acést'a a datu apoi ansa atatu diuarieloru romane catu si celoru straine a face comentarii dusmanóse, atacandu nu numai persóne, ci chiaru si institute romanesci de aici.

Pentru de a poté aretá adeverulu, ve tramitu protocolulu luatu in acea siedintia si ve rogu se aveti bunatatea alu publicá, asigurandu-ve de distins'a mea stima.

Iuonu Lengeru,
cá presiedinte.

Protocolulu,

luatu in siedinti'a tienuta de adunarea alegatoriloru romani din cetatea Brasiovului Dumineca in 23 Iulie st v. a. c. dupa prandiu sub presiedinti'a dlui I o n u L e n g e r u, cá secretariu functionandu profesorulu I o n u B o z o c e a n u.

1. Dlu I o n u L e n g e r u, cá convocatoriulu adunarii luandu presidiulu provisoru, deschide siedintia. In scurte cuvinte aduce la cunoscinti'a adunarii, ca representantii romani dela comun'a Brasiovului si dela comitatu dimpreuna cu cativa fruntasi au tienutu la 18 Iuliu st. v. a. c. o siedintia, in care au ascultatu reportulu dlui advocatu N. Strevoiu si alu dlui professoru Iulianu Filipescu, cá tramisi ai romaniloru de aci la conferinti'a tienuta de romanii ardeleni in Sibiiu in 8/20 Iuliu. Dupa ascultarea acestui reportu adunarea aceea consultandu-se asupra atitudinei, ce ar' avé se ia romanii façia cu alegerile dietali, ce au se-se intemple in 1/13 Augustu a. c., a decisu, ca romanii din comitatulu Brasiovului se ia parte la alegerile dietali si se candideze unu romanu.

Totdeodata inse a conditiunatu asta impartasire la alegeri, dela votulu tuturoru alegatoriloru, insarcinandu-'lu pe d-s'a se convóce pe toti alegatorii la o adunare generale pe astadi (Dumineca in 23 Iuliu st. v.) Alegatorii au fostu invitati la adunare fiecare personalu prin vatasiei. Dupa comunicarea acestora, spune alegatoriloru adunati, ca scopulu adunarii presente este, cá ea se se pronuntie, déca este consultu séu nu, cá se luamu parte la alegerile dietali si se candidamu cá deputatu unu romanu. Inainte inse de a intrá in discutiunea meritoria a acestei cestiuni, róga pe adunare se se constituie definitivu alegendu-si unu presiedinte si unu secretariu.

Adunarea alege prin aclamatiune pe d. Ionu Lengeru de presiedinte definitivu, éra ca secretariu alege pe professorulu Ionu Bozoceanu.

2. I. L e n g e r u ocupandu loculu de presiedinte definitivu pune in discutiune obiectulu principalu alu adunarii: Atitudinea de luatu façia cu alegerile dietali, rogandu pe acei alegetori, cari ar' voi se vorbésca, se se insinue la cuventu. — Se insinua la cuventu Dr. V. Glodariu professoru; Octavianu Sorescu advocatu si Julianu Filipesculu, professoru. a) Dr. G l o d a r i u crede, ca mai inainte de a-se incepe discutiunea asupra obiectului principalu alu adunarii, ar' trebui se se faca unu reportu sumaru despre cele petrecute si hotarite pana aci relativu la cestiunea alegeriloru cu deosebire la conferinti'a din Sibiiu. b) O c t S o r e s c u róga pe presiedintele se invite pe dlu advocatu Strevoiu, care este presentu, se dé o mica dare de sóma despre cele petrecute la conferinti'a din Sibiiu. c) I u l i a n u F i l i p e s c u l u spriginesce parerea lui Oct. Sorescu.

P r e s i e d i n t e l e, Intreba pe adunare déca prii-

mesce parerea dlui Sorescu. — Adunarea priimesce parerea dlui Sorescu.

P r e s i e d i n t e l e róga deci pe dlu N. Strevoiu se dé adunarii unu micu reportu despre cele petrecute la conferinti'a din Sibiiu.

N. S t r e v o i u luandu cuventulu comunica adunarii, „ca la conferinti'a din Sibiiu, dupa ce se constitui, s'a alesu o comissiune de 9 membrii, intre cari si ds'a, care se chibzuiésca, ca ce atitudine ar' trebui se ia romanii façia cu alegerile actuali de deputati la dieta si despre acésta chibzuintia se reporteze in proxim'a siedintia. La intr'unirea acestei comissiuni, ds'a mai inaintá de a-se incepe discutiunea meritoria, a facutu propunerea prealabila: ca minoritatea, ori-care ar' fi decisiunea luata in meritu, se supune maioritatii.

Acésta propunere n'a fostu primita de comissiune, cá prealabila, ci s'a decisu cu maioritate de voturi, ca in privinti'a, acestei cestiuni se se aduca conclusu, dupace se va fi decisu in meritu activitate ori passivitate. Ds'a reportéza mai departe, ca in sinulu comissiunii de 9 a sustienutu activitatea, deorece chiaru prin esperiinti'a celoru 10 ani espirati s'a convinsu pe deplinu, ca passivitatea asia cumu s'a facutu pana aci este o adeverata mórte politica pentru poporulu romanescu; pe candu dincontra vieati'a politica póte fi numai in activitate. Dupace in fine s'a discutatu pro si contra se purcede la votu. Cu siepte voturi contra doue se decide „passivitate“. Maioritatea alege, cá reportoru alu seu pe d. G. Baritiu. Minoritatea dandu votu separatu, alege cá reportoru alu seu pe vorbitoriulu . . . In fine in proxim'a siedintia plina, trecendu-se cu totulu preste cestiunea prealabila a solidaritatii, se da cetire mai antaiu reportului maioritatii, care conchide la passivitate, dup'aceea reportului minoritatii, care conchide la activitate. Discutandu-se apoi cestiunea in plina siedintia, dupa vorbiri pro si contra se purcede in fine la votu.

Cu 36 voturi contra 25 se priimesce: Passivitatea. . . Dupa acestu votu, dice vorbitoriulu, membrii incepusera a parasi sal'a . . . candu intr'unu tardiu, presiedintele aduce la cunoscinti'a celoru ce mai remasesera in sala, ca s'a sulevatu cestiunea de s o l i d a r i t a t e. Acést'a cestiune fara de nici o discutiune, se dice, s'a pusu la votu si s'a primitu cu maioritate din partea celoru ce mai erau presenti in sala. Vorbitoriulu este de parere, deórece cestiunea solidaritatii nu s'a primitu cá cestiune prealabila, nu este decatu o maiorisare si cá atare prin urmare nu póte fi nici decatu obligatória. In fine vorbitoriulu incheia prin comunicarea, ca in a dou'a siedintia plina la propunerea Dr. Trambitiasiu s'a alesu unu comitetu de actiune cu resiedinti'a in Sibiu, care se pregatésca terenulu pentru casuri de alegere in viitoriu.“

Adunarea ia la cunoscintia acestu reportu.

3. P r e s i e d i n t e l e, deschide discutiunea asupra acestui reportu, róga inse pe vorbitori, cá celeace ar' aflá de cuviintia a dice in privinti'a lui se le aduca in legatura cu cestiunea pusa la ordinea dilei pentru ca astefliu ecstiunea se se simplifice. In urm'a acésta i-au cuventulu urmatorii dni: a) L u d o v i c u R o m a n u capitanu in pensiune: dsa dice, ca totdeauna a fostu pentru activitate, adeca pentru lupta; pentru ca numai in lupta este vieatia si numai prin lupta póte castigá poporulu drepturile ce-i competu. De astadata inse avendu in vedere, ca romanii sunt fórte asupriti prin actual'a lege electorala, si avendu deplin'a convictiune, ca deputatii alesi sub impregiurarile actuali nu voru poté representá cu destulu succesu interesele romanesci, este de parere, ca romanii brasioveni nu trebue nicidecumu se pasiésca la alegeri, ci se se abtiena cu totii.

b) O c t a v i a n u S o r e s c u advocatu, face unu resumatu istoricu alu activitatii séu mai bine dicendu alu passivitatii politice a romaniloru transilvani dela 1868 incóce; spune cum s'a decisu passivitate in diverse renduri la Mercurea, Alb'a Iuli'a si Sibiiu si cum asta passivitate nu s'a esecutatu in adeveratulu ei intielesu nicairi afara de Brasiovu, pe candu in alte parti chiaru unu romanu s'a folositu de passivitate spre a vinde voturile alegatoriloru romani astfeliu cá acestu modu de procedere a devenitu proverbialu spre batjocur'a poporului romanu. Asia s'a intemplatu, ca romanii passivi pretutindenea, chiaru la Mercurea au luatu neincetatu parte la alegeri, alegendu cá deputati parte jidovi, parte unguri, despre cari se scie in deajunsu, cumu au aperatu interessele comitentiloru loru. Asemenea s'a intemplatu si la Fagarasiu, la Nasseudu, Huniadór'a, Gherl'a etc. Vorbitoriulu sustiene mai departe, ca passivitatea este o adeverata mórte politica pentru poporulu romanu; pana candu vieti'a politica mai póte fi la noi numai in activitate. D-s'a este convinsu, ca prin activitate ori-candu póte castigá poporulu romanu mai multu decatu a castigatu séu ar' poté castigá vre-odata prin o passivitate, cá cea de pana aci. Finindu, róga pe adunare, se se pronuncie pentru impartasirea la procsimele alegeri, de-órece este mare sperantia, ca vomu reesi cu unu deputatu romanu.

c) Dr. V. G l o d a r i u, professoru sub imperiulu unei emotiuni estraordinarie, aprópe de paroxismu, apostroféza pe oratorulu precedentu, fostu elevulu seu, intr'unu modu atatu de fara tactu, in catu chiar' prin asta apostrofare nedibace dispune pe intréga adunare fórte reu in privinti'a d-sale. In locu de a vorbí la obiectulu discutiunei incepe a face o adeverata disertatiune istorica, incependu se cetésca unu pretinsu opu istoricu „Romanii si maghiarii“. Dupace cetesce 6—8 minute cu o voce tare si irritata de speriatu, este provocatu din partea presiedintelui, se binevoiésca a finí cu cetirea si a aduce cele cuprinse in acelu opu pe scurtu cá motive la cestiunea din discutiune, care este: Ca se remana romanii brasioveni passivi séu se ia parte la alegeri? Vorbitoriulu neconsiderandu de locu provocarea presiedintelui, erumpe in strigate tare emotionate spre uimirea tuturoru apostrofandu atatu pe birou, catu si pe intrég'a adunare, strigandu, ca vrea s'o impedece, cá se nu omóre natiunea prin impartasire la alegeri, nepotendu d-s'a se ia asuprasi responsabilitatea unui asemenea actu. Presiedintele róga pentru a dou'a si a treia óra pe vorbitoriu, se binevoiésca a-se intórce la obiectu; vorbitoriulu inse nici de astadata nu da mai mare ascultare presiedintelui, continuandu pe pant'a pe care deja alunecase. . . . Prin o asemenea maniera de a vorbi in o adunare publica, provóca neliniste si desordine in adunare, astfeliu ca cea mai mare parte dintre alegetori nemai potendu ascultá strigatele d-lui Dr. Glodariu, ese in massa afara din localulu adunarii. Prin acést'a nascendu-se disordine in adunare, d. Dr. Glodariu, provocatu inca odata de presiedinte, dechiara in fine in scurte cuvinte si in sgomotulu esirii alegetoriloru din sala ca este in contra impartasirii la alegeri. — In asemeni impregiurari presiedintele suspenda siedinti'a pentru cateva minute. — Se insinua la cuventu d. Iosifu Puscariu, advocatu. P r e s i e d. comunica alegetoriloru de prin coridoru, ca la cuventu este insinuatu d. Ios. Puscariu. Dupace alegetorii reintrara in sala si-'si reocupara locurile, presiedintele redeschidiendu, sedinti'a, dai cuventulu d-lui

d) I o s i f u P u s c a r i u. D-s'a dice, ca avendu in vedere, ca passivitatea urmata pana aci n'a avutu alt'a urmare decatu, ca o parte din poporulu romanu a redus'o la o inertia politica completa, ér' pe cealalta a facut'o se cada jertfa celei mai durerόse coruptiuni, lasand'o cu totulu s'o esploateze strainii pentru ajungerea scopuriloru loru particulari, nu póte nici-decatu se partinésca directiunea politica urmata pana aci. D-s'a este de parere, ca cu totii se ne punemu se aperamu pe poporu, ferindu-'lu de a mai fi si pe viitoriu victim'a interesseloru straine si cautandu se esploatamu fortiele sale pentru ajungerea si realisarea interesseloru romanesci-nationale. — Vorbitoriulu finindu se dechiara pentru impartasirea la alegeri.

e) I. B o z o c e a n u, professoru, combate unele asertiuni ale d-lui Dr. Glodariu, pe cari le-a potutu audi in sgomotulu, ce a domnitu catu a vorbitu d. Dr., sustienendu, ca noi astadi numai potemu cugetá tocmai asia, cumu au cugetatu antecessorii nostrii dinainte de 1848, deórece referintiele atatu sociali catu si politice, in cari traimu astadi, sunt cu totulu de alta natura, decatu acelea, in cari au traitu veteranii nostri. Vorbitoriulu, alaturandu-se lenga cele espuse cu atata chiaritate de d-nu Oct. Sorescu si Ios. Puscariu, se dechiara pentru impartasire la alegeri.

f) S t. I o s i f u, directoru gimnasialu, pune intrebarea, ca este óre oportunu se alegemu séu nu? Crede, ca cestiunea, ce ne preocupa, trebuie pusa pe acestu terenu. D-s'a vorbindu in sensulu oportunitatii de a alege si reflectandu la óre-cari asertiuni ale d-lui Dr. Glodariu, inchieia prin a-se declará pentru impartasire la alegeri.

4. P r e s i e d i n t e l e anuncia, ca numai esté insinuatu nimenea la cuventu. Voindu a reasumá pe scurtu decursulu desbateriloru, este provocatu de alegetori se puna in discussiune cestiunea prealabila de S o l i d a r i t a t e si apoi la votu . . . . ceea-ce se si intempla.

La acestu obiectu se insinua la cuventu: g) d-lu Dr. V. G l o d a r i u, luandu cuventulu, combate fórte vehementu solidaritatea, declarandu, ca d-s'a n'o póte primi nicidecatu. h) D-lu T e o c h a r u A l e c s i, secretariu alu bancii transilvane din Brasiovu, sustiene cu caldura solidaritatea. — P r e s i e d. anuntiandu, ca numai este nimenea inscrisu la cuventu, dechiara discutiunea asupra acestui obiectu de inchisa si pune la votu cestiunea: Toti romanii alegetori din cetatea Brasiovului sunt solidari, ori-care ar' fi decisiunea in meritu luata de adunarea presenta a alegetoriloru.

Adunarea primesce solidaritatea cu tóte voturile, afora de alu d-lui Glodariu.

5. D. S p i r i d o n u F e t i, functionariu in pensiune, pentru chiarificarea punctului seu de vedere crede de o datorintia a s'a a declará, ca in tóte siedintiele, ce au premersu celei presente, d-s'a a aperatu politic'a passivitatii si si in siedinti'a de façia declara, ca va votá totu pentru passivitate. Cu tóte acestea se supune solidaritatii, dandu-si votulu inse numai pentru unu romanu. — P r e s i e d. da la acésta declarare a d-lui Sp. Feti urmatórea deslusire: Dice, ca romanii potu scóte in cerculu II. unu deputatu romanu numai in unire cu alegetorii maghiari si germani (nesasi); dreptu aceea, déca cumva ne declaramu pentru impartasire la alegeri, trebuie se facemu cu pomenitii alegetori unu compromisu, in poterea caruia puçinii alegetori romani, ce avemu in cerculu I., in care cade d-lu Sp. Feti, voru avé se voteze pentru candidatulu germanu. — In urm'a acestei deslusiri d-lu Sp. Feti, acceptandu principiulu solidaritatii, remane pe lenga declaratiunea data.

Finindu-se in modulu acest'a cestiunea solidaritatii. P r e s i e d. reasumandu cele espuse de oratori pro si contra impartasirii la alegeri, pune la votu urmatórea intrebare: Se ia alegatorii romani din cetatea Brasiovului parte la alegerile de deputati, ce voru avé locu in 1/13 Augustu, séu nu? provocandu pe acei alegetori, cari sunt pentru impartasire la alegeri se se redice? — Se redica intrég'a adunare astfeliu, ca P r e s i e d. nepotendu observá, ca cine este contra impartasirii la alegeri, face contraproba. Invitandu pe alegetori se siédia provóca pe acei alegetori, cari sunt contra impartasirii la alegeri, se se scóle in peciόre.

Se scóla in peciόre la acésta provocare a presiedintelui numai 4 alegetori: Sp. Feti, I. A. Navrea, Pant. Dim'a si Dr. Glodariu.

P r e s i e d. enuncia deci cá conclusu:

Alegetorii romani din cetatea Brasiovului iau parte la alegerile de deputati, ce voru avé locu in 1/13 Aug. a. c.

6. P r e s i e d. comunica adunarii, ca este necessitate de a pune unu candidatu romanu pentru cerculu II-lea de alegere din Brasiovu. Fiindu intrebatu, déca comitetulu de actiune esistentu a facutu vre-unu pasu in asta privintia, presiedintele declara, ca acestu comitetu s'a pusu in intielegere cu mai multi domni romani, cari inse toti au declaratu, ca nu potu primí candidatur'a de deputatu. D-nu N. Strevoiu si Ios. Puscariu inse s'au esprimatu, ca in lips'a de alti candidati d-loru sunt dispusi a primí candidatur'a de deputatu in cerculu II. de alegere. D-lu Puscariu aflandu, in urma de candidatur'a d-lui N. Strevoiu, a retras'o pe a d-sale. Astfeliu la comitetulu de actiune nu este cunoscutu altu candidatu afara de d-lu Strevoiu. — In urm'e acestei declaratiuni a presiedintelui se face propunere din partea alegetoriloru, cá d-lu N. Strevoiu, care intr'aceea se departase din sala, se fia invitatu in mediuloculu alegetoriloru spre a-si espune program'a. — Dr. G l o d a r i u pretinde, ca adunarea alegetoriloru ea insasi se discute si se decida principiile conducetórie pentru tienut'a politica a fiitoriului deputatu.

La acést'a se insinua d. prof. I u l i a n u F i l i p e s c u l u la cuventu — care i-se si acorda — d-s'a combate pe d. Glodariu, dicendu, ca numai intielege pe d. Dr. Glodariu, se mira, cumu d-lui, care s'a declaratu nesolidariu cu adunarea, mai póte veni se mai traganésca discutiunile ei cu propunerile d-sale. Vorbitoriulu propune, ca d. Strevoiu se fia invitatu spre a-si desfasiurá program'a, pe care audiend'o adunarea, se se pronuncie in urma déca o aproba séu nu. — (Dupa-ce fini d. Filipesculu, luà cuventulu Dr. Glodariu, fora a-'lu mai cere dela presiedinte; acest'a observandu-i, ca nu este insinuatu la cuventu, nu fù bagatu in séma de Dr. Glodariu. Prin acésta se nasce de nou miscare intre alegetori, cari incepu a esí afara din sala; pre candu se intemplá acést'a, d-lu Filipesculu adresséza privatimu catra cei din giurulu seu cuvintele, ca ar' fi bine, cá presiedintele se ia mesuri, ca mai bine se parasésca d-lu Glodariu sal'a, decatu alegetorii.)

Restabilindu-se in fine ordinea, se pune la votu propunerea d-lui Filipesculu, adeca: Se-se asculte programa d-lui N. Strevoiu. — Acést'a propunere se primesce.

7. La invitarea presiedintelui doui membrii din adunare cu secretariulu biroului invita pe d-lu N. Strevoiu, se poftésca in mediuloculu alegatoriloru. — D-lu N. S t r e v o i u intrandu in sala este primitu cu strigate entusiaste de „Se traiésca!“ Dupa linistire presiedintele comunica d-lui Strevoiu, ca adunarea alegatoriloru este dispusa a-'lu candidá de deputatu in cerculu II. din Brasiovu, deci 'lu róga in numele adunarii a-si espune program'a.

D-lu N. S t r e v o i u urcandu-se la tribuna se esprima in modulu urmatoriu: „Multiamesce alegetoriloru pentru increderea, ce sunt aplecati a pune in d-s'a. 'I róga, se nu astepte dela d'sa o programa detaliata a s'a. cumu se useza acést'a dela candidati, ce apartienu unei partide politice-parlamentarie. D-s'a nu póte acceptá nici principiele politice ale partidei guvernamentali, nici pe celea ale partideloru opositionali, deórece si un'a si alta este contra nóstra a romaniloru. Dupa cumu stau astadi lucrurile, chiaru cadiendu guvernulu actualu, nu se póte asteptá unu guvernu cu unu programu mai favorabilu romaniloru. Candidatulu astépta ameliorarea starii actuale a romaniloru numai dela complanarea diferintieloru intre romani si maghiari. D-s'a crede acést'a complanare de neaperatu de lipsa in interessulu amberoru elemente, a caroru esistentia — astadi póte cá nici-odata — este deopotriva amenintiata de elemente straine. Alesu d-s'a, cá deputatu romanu 'si va tiené de cea mai scumpa datorintia a lucrá in acést'a directiune din tóte poterile sale, fiindu siguru, ca lucrandu astfeliu, va folosí atatu patriei, catu si natiunei sale. Candidatulu crede, ca acést'a cestiune, odata resolvata, satisfacerea drepteloru pretensiuni ale romaniloru va urmá ca corolariu (consecintia) neintardiatu. Incheia in fine prin declaratiunea, ca va lucrá din tóte fortiele sale pentru aperarea si promovarea atatu a interesseloru generali nationali, catu si a celoru locali si speciali romanesci. — Finindu d-lu candidatu Strevoiu, adunarea 'lu saluta cu frenetice strigari de „Se traiésca deputatulu nostru N. Strevoiu“!

Dupa candidatulu N. Strevoiu se urca la tribuna Dr. G l o d a r i u de nou. Voindu se vorbésca, alegatorii érasi incepu se parasésca sal'a. Vediendu acést'a Dr. Glodariu, se da josu dela tribuna. — Presiedintele chiamendu de nou

pe alegetori in sala, le comunica: Candu si unde vomu avé se alegemu si de unde se va intemplá plecarea la urn'a.

8. In urm'a acestui comunicatu adunarea generala insarcinéza cu conducerea afaceriloru de alegere pe comitetulu de actiune alesu pentru alegerile comunali si comitatense si mai tardiu realesu si de representantl'a comunale si comitatensa pentru conducerea afaceriloru de alegeri de ori-ce natura.

8. Presiedintele multiumesce alegetoriloru pentru punctualitatea si frumosulu numeru, in care aparura la adunare; pentru zelulu si atentiunea, cu care urmare in totu decursulu siedintii diversele discutiuni. Dandu pe urma espressiune increderii, ca totu cu acésta punctualitate si interessu se voru presentá si la urna, dechiara siedinti'a de inchisa cu cuvintele „D-dieu se ne ajute!".

Ioanu Lengeru, presiedinte. Dr. Ioanu Bozoceanu, secretariulu.

Acestu protocolu este verificatu prin:
Spiridonu Feti m. p. George Moldovanu m. p.

Proclamarea solemnela a indepentii Serbiei.

Diu'a de 22 Augustu st. n. a fostu o dî mare pentru serbi. Principatulu Serbiei a serbatu proclamarea solemnela a independentii sale. Bucuria si entusiasmu domnea in capital'a si in tóta tiér'a serbésca. Intr'adeveru, dintre popórele Orientului serbii potu fi mai multiamiti cu resultatele dobendite in urm'a resbelului orientalu si a congressului dela Berlinu. Acestei multiamiri si da espressiune destulu de viua proclamatiunea principelui Serbiei Milan M. Obrenovici IV adressata poporului serbescu cu ocasiunea festivitatii memorate. „Desi nu amu dobênditu totu catu amu fi doritu, dér' amu dobênditu multu, amu dobênditu o noua basa tare pentru desvoltarea dorita, prin eroismulu osteniloru nostri si prin poternic'a protectiune a marinimosului imperatu alu Russieloru" — acest'a este in esentia sensulu proclamatiunei lui Milan. „Candu la 1/13 Decembre anulu trecutu, declarai rupte legaturile de vasalitate cu Turci'a, voi bravi luptatori serbi ati probatu pe campulu de resbelu, cá Serbi'a e démn'a de a intrá in rêndulu stateloru independente... Serbi! prin mersulu vostru celu victoriosu istori'a Serbiei a fostu imbogatita cu noui foi stralucite, cu numele victorióse de: Sveti Nicola, Akpalanka, Pirot, Nisiu, Grdelitza si Vranja... Ve multiamescu neasemnatii mei eroi, ve multiamescu inaintea lui D-dieu si a ómeniloru" — esclama principele. Dupa aceea dice, ca congressulu dela Berlinu a redatu Europei pacea si ca Serbi'a are causa destulu de a fi multiamitória Europei pentru inalt'a s'a bunavointia. Cestiunea serbésca a fostu representata cu atata intieleptiune si patriotismu de catra ministrulu Ristici, in catu principele crede de a s'a datoria a-i aretá prin acést'a recunoscinti'a s'a. „Europ'a — dice mai departe — a recunoscutu independinti'a Serbiei punendu-i o conditiune (adeca: egal'a indreptatire a evreiloru), pe cari amu primit'o cu firma vointia de a-o indeplini consciintiosu. Europ'a a aprobatu, ca cea mai mare parte din acei locuitori ai Vechei-Serbii, pe cari i-amu liberatu, se remana cu noi intr'unu statu comunu, astfeliu in catu Serbi'a a fostu marita acumu cu mai bine de unu patrariu din tienutulu seu de péna acuma. Asia dér' bunurile, pe cari eu am norocirea ale comunicá astadi iubitului meu poporu sunt: pacea, independinti'a Serbiei si liberarea unei parti considerabile a fratiloru nostri suferindi... Aceste resultate le-amu rescumperatu cu sacrificii scumpe." Proclamatiunea finesce asia: „Serbi'a independenta trebuie se fia unita si seriósa; ea trebuie se inainteze in tóte intreprinderile sale c'unu pasu mesuratu... Intieleptiune in afara, relatiuni senatóse in intru — acestea sunt singurele drumuri, pe cari Serbi'a independenta póte se inflorésca. D-dieu se ne iá sub atotu-poterniculu seu scutu!"

Dimineatia la 9 óre avù locu inaintea conacului (palatului) o revista militara. Principele Milan adresà trupeloru o calduróssa vorbire si merse apoi cu principes'a Natali'a intr'o trasura de gala, acompaniatu de inaltii demnitari ai statului si escortatu de gardisti calari, la biseric'a catedrala. Aci 'lu asteptá corpulu diplomaticu si tóte autoritatile civile si militarie. Serviciulu divinu a fostu celebratu de metropolitulu Michailu, care tienù si o predica festiva. — Dupa liturghia principele si principes'a se intórsera la palatu unde primira gratulatiunile corpului diplomaticu, a metropolitului, a ministrulu a tuturoru autoritatiloru, a corpului oficierescu, in fine a deputatiloru ce venisera din tóta tiér'a spre a 'lu salutá. Sér'a capital'a Serbiei era iluminata. Intregu poporulu serbatorea veselu si entusiasmatu independinti'a Serbiei! —

Luptele in Bosni'a.

Dupa luarea Seraievului trupele erau fórte ostenite. A trebuitu dér' se se faca o pausa in operatiunile armatei, care comandantele Philippovici a sciutu se-o intrebuintieze destulu de bine, concentrandu spre intarirea s'a tóte trupele, de cate mai potea dispune si cautandu a restabili comunicatiunea s'a cu divisiunea Szapáry pe la Maglay, care era intrerupta. In Seraievo chiaru comandantele a luatu mesurile cele mai stricte pentru restabilirea ordinei si pentru paz'a orasiului. Divisiunea Szapáry a fostu atacata de repetiteori de bandele insurgentiloru in positiunea fortificata dela Doboy, dér' a respinsu cu bravura tóte atacurile si astfeliu a succesu impreunarea ei cu centrulu, Comandantele si-a inceputu in urma acést'a earasi operatiunile. Intru aceea se apropia ajutóriele tramise in urma. Primele regimente din divisiunea 36 si 4 au si sositu in Broodu.

Interessantu e ce i se scrie „Pressei" vienese din Broodu, ca adeca numerulu insurgentiloru din vilajetulu Bosn'a se urca la 65,000 ómeni, unu numeru enormu!

Diverse.

(Soarea cu concertu pentr'unu scopu filantropicu.) Dumineca sér'a va arangiá d. Ioanu I. Padure in sal'a cea mare a Otelului Nr. 1 o soarea cu concertu, a caruia venitu curatu este destinatu in favorulu familieloru reservistiloru chiamati sub stégu. Afara de capel'a militara, care va esecutá unu programu alesu, va cantá cateva piese si o domnisióra romana din Brasiovu (sopranu-solo cu acompaniamentu de piano). Bilete cu 1 fl. v. a. se potu capetá la dnii: D. Eremia, M. Malcher si la librari'a H. Zeidner si sér'a la cassa. Dorimu, cá acést'a nobila intreprindere a zelosului d. I. Padure se afle sprigiunulu celu mai caldurosu din partea publicului romanu nu mai puçinu, cá din partea celorlalti concetatieni!

(Contribuire pentru ranitii din Bosni'a.) O societate de oficieri si cetatieni (civili) din locu de tóte natiunalitatile, care convine la ospetari'a dela „vechiulu Raportu" a facutu Joi o mica colecta pentru ranitii din Bosni'a. Sum'a adunata de 15 fl., care a fostu predata redactorelui fóiei nóstre spre a-o inaintá la destinatiunea s'a, s'a si tramisu la Vien'a.

(Societatea academica romana) a tienutu Mercuri 16/28 Aug. prim'a siedintia din sessiunea anului curentu in palatulu universitatii din Bucuresci.

(La scol'a normale din Monoru) se incepu inscrierile pentru anulu scolasticu 1878/9 Luni in 2 Septembre st. n.

(Catu e de schimbaciósa sórtea omenésca in lumea ast'a.) Mai anulu trecutu venira softalele (studentii) turcesci la Budapest'a unde fura primiti fórte stralucitu si numai scieau ungurii si turcii ce se faca de bucuria. Atunci lumea credea, ca fratietatea dintre unguri si turci va tiené „catu-i lumea", dér' ce amagire mare, ca indata ce se dusera regimentele unguresci in Bosni'a, cá se dumirésca puçintelu pe fratii turci si se i tracteze cu vardia unguréscа, se stricà fratietatea si astadi pentru lumea ast'a nu s'ar' bagá unu ostasiu ungurul la unu frate turcu, macaru de ar' murí de sete si de fóme, ca li frica se nu faca turcii pastrama din capetele si din urechile loru. Chiaru candu intra v'runu ostasiu intr'o casa crestineasca e totu cu ghiati'a in senu pana nu-si face omulu cruce si dice: Dumnedieu vau adusu la noi. Déra si ostasii unguresci candu punu man'a pe cate unu bietu de turcu ilu batu pana ilu „lasa latu", turcii la rêndulu loru in campulu de bataie, candu dau peste militari unguresci, frati de ai loru raniti, le taie cu hangiarulu (iataganu) capetele si striga cu o bucuria satanica: „Ghiauru maghiaru"! Asia ca ur'a este astadi intre unguri si turci totu atata de mare, ca in dilele lui Solimanu?

(Registrulu perderiloru dupa „Figaro".) „Figaro", diuariu francesu, publica o lista fórte bine nemerita despre perderi: A murit u: Tóta increderea in diplomatii, cari siediura atata timpu in Berlinu, cu scopu de a creá o pace binefacatóre" Sunt greu raniti: In autoritatea loru toti acei politici, cari diceau, ca mergerea in Bosni'a e numai o preamblare militare; domnii maghiari, cari pentru sabi'a loru de onóre si pentru deputatiunile loru la Constantinopole secera acumu multiamita si recunoscintia; toti, cati sau basatu pe onestitatea Portii; toti strategii, cari la inceputu, credeau, ca cu doue divisiuni voru ocupá tóta Bosni'a si Herzegovin'a si acumu succesive trebuie se mobiliseze tóta armat'a; animile tuturoru patriotiloru, pentru ca in tierile rescumperate scumpu cu sangele nostru pe lenga steagulu austriacu trebuie se se arboreze si celu turcescu; totu negotiulu, totu creditulu si tóta industri'a. Prinsi: sunt fara nici o indoiéla contribuabilii, cari pe langa cele 60 milióne incuviintiate voru trebui se mai supórte si alte imprumuturi.

(Oficierii armatei francese.) Armat'a francesa are 3 maresiali, 10 generali de divisiune, cari au purtatu comand'a suprema, 100 alti generali de divisiune, 200 generali de brigada, 433 oficieri de statu maioru, 11,752 oficieri de infanteria, 3298 oficieri de cavaleria, 1147 medici, 159 farmacisti, in totalu 25,754 oficieri. Reserv'a coprinde 7109 oficieri, intre cari 80 generali de divisiune si 188 generali de brigada. Militi'a are 10,580 oficieri. Intrég'a armata are deci 43,443 oficieri de tóte gradele.

(Invasiune de maimutie.) In Bengali'a intr'unu satu optu mile de Calcut'a se pomenira omenii intr'o dî cu o ciurda de maimutie, cari se facura stapane peste satu. Omenii de fric'a navalitoriloru o luara la fuga; femeile si copii fura atacati cu furia de maimutie, cari acuma traiescu lumea alba in satulu parasitu de ómeni bagandu-se prin casele ómeniloru si mancandu totu ce gasescu.

Pretiurile piatiei

in 30 Augustu n. 1878

	Hectolitre.	fl. cr.	Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea	7.—	Mazerea	—.—
	midiulocu	6.50	Lintea	—.—
	de diosu	5.40	Fasolea	—.—
Mestecatu		5.20	Cartofi	1.50
Secara	frumósa	4.30	Sementia de inu	10.20
	de midiulocu	4.—	1 Chilo.	fl. cr.
Ordiulu	frumosu	4.20	Carne de vita	—.40
	de midiulocu	4.—	„ de rimatoriu	—.48
Ovesulu	frumosu	2.50	„ de berbece	—.28
	de midiulocu	2.30	100 Chile.	fl. cr.
Porumbulu		5.50	Seu de vita prospetu	36.—
Meiu		7.—	„ „ „ topitu	40.—
Hrisca		—.—		

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 30 Augustu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	61.10	Oblig. rurali ungare	73.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	63.05	„ „ Banat-Timis.	77.50
Losurile din 1860	110 50	„ „ transilvane	86.—
Actiunile bancei nation.	803.—	„ „ croato-slav.	76.—
„ instit. de creditu	237.—	Argintulu in marfuri	100.—
Londr'a, 3 luni	115.—	Galbini imperatesci	5.47
		Napoleond'ori	9.22½
		Marci 100 imp. germ.	56.65

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.